

Alteracions en els límits dels districtes de Vilanova de la Muga, Peralada, Castelló d'Empúries i Pedret i Marzà

Per Marisa Roig Simon

Resum

Presentació de l'evolució de les divisions territorials d'un seguit de nuclis i veïnats compresos en els actuals termes municipals de Castelló d'Empúries, Peralada, Pedret i Marzà, des de principis de segle XIX fins al 1974, quan el municipi de Vilanova de la Muga i el veïnat de Sant Joan Sescloses s'incorporen al municipi de Peralada. L'anàlisi es fa a partir de la documentació procedent de l'Arxiu de la Diputació Provincial de Girona, i dels treballs sobre el mapa municipal de Catalunya de Burgueño i Lasso de la Vega.

Paraules clau

Límits municipals, Vilanova de la Muga, Peralada, Castelló d'Empúries, Pedret i Marzà, segles XIX-XX

Abstract

This article presents the evolution of territorial divisions of a series of villages and vicinities which now are included in the municipal districts of Castelló d'Empúries, Peralada and Pedret i Marzà, at the beginning of the nineteenth century until 1974 when Vilanova de la Muga and the vicinity of Sant Joan Sescloses were incorporated in the municipality of Peralada. The analysis is based on documents from the archive of the Diputació Provincial de Girona, and on the works by Burgueño and Lasso de la Vega on the municipal map of Catalonia.

Keywords

Municipal limits, Vilanova de la Muga, Peralada, Castelló d'Empúries, Pedret i Marzà, nineteenth and twentieth centuries

DOI: 10.2436/20.8010.01.83
IEE, Figueres, (2011), p. 289-300

El territori que s'estén entre els actuals termes municipals de Peralada i Pedret i Marzà compta amb nombrosos nuclis i petites entitats de població, entre les quals hi ha Vilanova de la Muga, Sant Joan Sescloses, la Garriga, Vallgornera, Puig Barutell, Montmajor, l'Estanyol, la Serra i les Costes.⁽¹⁾ Al llarg del segle XIX i gran part del XX, aquests nuclis van patir nombroses alteracions en els seus termes jurisdiccionals. El resultat de la reordenació territorial i l'evolució del mapa administratiu són, doncs, l'objecte d'aquest treball.

ELS PRIMERS AJUNTAMENTS

El buit de poder originat per la successió a la monarquia espanyola, entre els regnats de Carles IV i Ferran VII i l'esclat de la Guerra del Francès (1808-1814) van propiciar que l'any 1812, en plena ocupació francesa, el Consell de Regència que es va fer càrrec del govern i es va instal·lar a la ciutat de Cadis, aprovés la Constitució de Cadis. Va ser la primera llei emergida en territori espanyol i la responsable del trencament amb l'Antic Règim. La nova legislació, entre moltes altres coses, intentà regular i ordenar el mapa administratiu del territori. Fins aleshores no existia cap divisió territorial racional i efectiva i se seguïen encara les pautes de les antigues jurisdiccions senyoriales: batllies, vegueries i universitats. Per tant, el nou govern, seguint el model de l'estat francès, intentà homogeneïtzar i classificar tot el territori amb la finalitat d'elaborar un nou mapa administratiu.

L'agitada i convulsa situació política que es va produir en el govern pel torn entre progressistes i conservadors, sumat a les guerres carlines i als moviments socials i revolucionaris que s'anaren repetint al llarg de tot el segle XIX, van provocar un cert desordre i lentitud a l'hora d'aplicar les normatives i la legislació en matèria d'administració i gestió municipals. Les creacions de nous districtes amb les respectives agregacions i segregacions de nuclis de població, es repetí constantment al llarg de tot el segle XIX i XX, i anà en consonància amb el model polític imperant en el govern, amb els interessos de la recent creada Diputació Provincial i especialment amb els interessos dels ajuntaments i dels hisendats locals.

El període comprès entre 1820 i 1823, conegut com el Trienni Liberal, propicià la represa dels postulats sorgits de la Constitució de Cadis. Entre els molts aspectes que es despleguen de les disposicions sorgides de la

1. Actualment, aquest nucli està agregat al municipi de Mollet de Peralada.

Constitució hi havia la creació i l'establiment d'ajuntaments constitucionals. Abans que els ens de població es constituïssin en ajuntaments, s'havien de constituir primer com a municipis.

Al llarg d'aquesta etapa progressista, el govern va ordenar l'elaboració d'una eina que va ser decisiva per conèixer la situació en què es trobaven els nuclis de població de l'estat. A la província de Girona, el *Jefe Político*, antecessor del governador civil, va encarregar a tots els ajuntaments i caps de partit judicial que confeccionessin una llista amb la relació de tots els nuclis⁽²⁾ amb la seva població i sistema de govern. A la secció que correspon al partit judicial de Figueres, hi apareixien combinades diverses fórmules. D'una banda, els nuclis que tenien Ajuntament propi, com Castelló d'Empúries (598 veïns), Peralada (214 veïns), Vilanova (31 veïns) i Marzà (12 veïns). Els que tenien algun regidor però depenien d'un altre municipi: les Costes (5 veïns) i Puig Barutell (25 veïns) que estaven subordinats a Peralada i comptaven amb un regidor respectivament. Com els que depenien totalment d'un altre, com Pedret (22 veïns) i la Serra (29 veïns) que estaven supeditats a Marzà. Finalment, hi havia els que no tenien Ajuntament, però tenien alcalde i no depenien de cap altre població com Sant Joan Sescloses (9 veïns).

En aquests anys doncs, Pedret, Marzà i la Serra formaven una sola entitat amb Marzà com a cap i les Costes i Puig Barutell depenien de Peralada, la resta eren independents. El document demostra que en molts llocs encara imperaven els criteris de l'Antic Règim. Hi havia termes amb batlle (alcalde) però sense població com Sant Joan Sescloses⁽³⁾ i d'altres amb regidors però sense batlle propi.

La pràctica més habitual va ser la de donar rang de municipi als pobles que tenien universitat de regidors, però no batlle.⁽⁴⁾ Els historiadors Burgueño i Lasso de la Vega asseguren que aquesta normativa provocà seriosos problemes a Catalunya on predominaven multitud de nuclis i petits ens de població de característiques molt variades. Així doncs, va ser al llarg d'aquest període quan es començaren a intuir els elements bàsics que haurien de conformar el que havia de ser un municipi: el govern (Ajuntament), el nombre d'habitants (població) i la delimitació d'un terme municipal.

2. Arxiu Històric de Girona (AHG). Fons Diputació Provincial de Girona. Administració local. 4471/15, any 1822. A la llista dels pobles del partit judicial de Figueres, hi apareixen 128 nuclis de població. Entre els quals no hi ha ni Vallgornera ni la Garriga.

3. A l'Antic Règim, Sant Joan Sescloses, l'Estanyol, Montmajor i el Mas del Prat pertanyien a la batllia de Garriguella.

4. BURGUEÑO, J.; LASSO DE LA VEGA, F., *Història del mapa municipal de Catalunya*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, 2002, p. 12.

El 1823 s'aprovà un decret en el qual es donava la possibilitat de suprimir els nuclis que tinguessin una població reduïda (el límit era de 50 veïns)⁽⁵⁾ i els que, per manca de recursos econòmics, no poguessin sostenir un Ajuntament. Malgrat tot, també hi eren presents altres aspectes, com ara la distància al municipi, cap de districte i els drets i els aprofitaments dels béns comunals dels petits nuclis agregats. Els ingressos dels quals s'haurien de conservar en el lloc d'origen.

VILANOVA DE LA MUGA, CAP DE DISTRICTE

Arran de la caiguda del règim constitucional, totes les lleis sorgides de la Constitució van ser derogades. Aleshores, s'inicià una etapa de govern absolutista que va durar fins a la mort del rei Ferran VII, l'any 1833. La pugna per la successió al tron entre els partidaris d'Isabel, filla de Ferran VII, i Carles Maria Isidre de Borbó, germà del difunt rei, va provocar l'esclat de la Primera Guerra Carlina (1833-1840).

En el context d'aquest període bèl·lic, l'Ajuntament de Peralada va intentar que els veïnats de la Garriga, les Costes, Vallgornera i el Puig Barutell s'annexionessin, i Peralada es convertís en cap de districte. Tot i que els quatre nuclis ja depenien eclesiàsticament de la parròquia de Sant Martí de Peralada, i per tant demanaven que en depenguessin en *lo espiritual i en lo civil*. Els alcaldes del Puig Barutell, Vallgornera i la Garriga i el regidor de les Costes es van adreçar al governador civil en una carta⁽⁶⁾ on expressaven la seva preocupació davant la possible incorporació. Havien patit un seguit d'experiències anteriors que havien resultat nefastes per a la seva economia.⁽⁷⁾ El Consell Provincial, seguint la petició dels quatre, va acordar que s'unissin entre ells i designessin el Puig Barutell com a cap de districte.

De fet, poc temps després i a partir de l'aprovació de la Llei d'organització i atribucions dels ajuntaments del 8 de gener de 1845, es determinà que les poblacions agregades als districtes que estiguessin apartades entre si, es nomenaria un alcalde pedani, elegit pel Jefe Político de la província a proposta

5. Des del 1823 fins al 1870 el concepte que es va fer servir en els textos legals no era habitants, sinó veïns (pare de família) i equivalia a 5 habitants. BURGUEÑO, J., *op. cit.*, p. 15.

6. AHG. Fons Diputació Provincial de Girona. *Expediente promovido por el Ayuntamiento de Peralada en solicitud de que se agreguen al mismo los vecindarios Puigbarutell, la Garriga, Costas de Peralada y Vallgornera*. 1836. Capsa 278.

7. Durant la Guerra del Francès (1808-1814), les Costes i el Puig encara es trobaven agregats amb Peralada. Aleshores se'ls aplicà un impost extraordinari pel subministrament de les tropes, proporcionalment molt més elevat del que pagaven els habitants de Peralada. AHG. Fons Diputació Provincial de Girona.

de l'alcalde del districte. En el seu articulat també es referia a la conservació de tots els ajuntaments de més de 30 veïns (150 habitants). Els de menor població s'haurien d'agregar a altres o bé agrupar-se entre ells per formar-ne un de nou.

En aquest sentit, el 20 de juny de 1846, el districte encapçalat per Puig Barutell juntament amb els seus tres agregats, –la Garriga, les Costes i Vallgornera–, el districte de Marzà juntament amb Pedret i el nucli de Sant Joan Sescloses foren units al municipi de Vilanova de la Muga, que es convertí en cap de districte. L'òrgan de govern⁽⁸⁾ del nou districte estava encapçalat per l'alcalde, un tinent alcalde, un primer regidor i un síndic procurador del comú, veïns de Vilanova de la Muga, i un regidor segon i un regidor tercer representants de la comunitat de Marzà. Els veïnats de Sant Joan, la Garriga, Vallgornera, el Puig i Pedret tenien el corresponent alcalde pedani com a representant del nucli davant l'Ajuntament de Vilanova.

L'agregació de Sant Joan Sescloses amb Vilanova, que fins aleshores s'havia mantingut independent, va provocar que l'alcalde de Castelló d'Empúries, Manuel Sabater, juntament amb l'alcalde pedani de Sant Joan, Ramon Oliva, encarreguessin un projecte d'atermenament i delimitació dels dos termes. Es va practicar una rectificació i modificació de l'antic traçat, amb la finalitat d'evitar possibles problemes entre els propietaris. El document⁽⁹⁾ esmenta exhaustivament totes les propietats, les finques i les seves extensions. També ens aporta molta informació sobre els topònims de la zona.

La legislació en matèria d'administracions i districtes municipals permetia que els nuclis agregats a altres poguessin presentar reclamacions a la Diputació Provincial, un dels criteris indispensables per poder fer-les efectives era el suport veïnal.

La capitalitat que exercia Vilanova no complagué massa als seus agregats, ja que l'any 1851, l'alcalde pedani de Pedret i els dos regidors de Marzà es van queixar al Consell Provincial de les irregularitats que es cometien en les classificacions de les terres. Arran de la reforma fiscal de 1845 s'havia posat en funcionament un nou impost anomenat Contribució d'immobles, cultius i ramaderia. Els ajuntaments havien d'exigir a tots els propietaris del terme que declarassin les seves propietats rústiques i urbanes,

8. Arxiu Municipal de Peralada (AMP). Fons municipal de Vilanova de la Muga. Plens municipals (1850-1890).

9. Arxiu Municipal de Castelló d'Empúries (AMCE). Fons personal de Vera. El 18 de desembre de 1846 es va nomenar el pèrit encarregat del projecte, i es designà Manuel Sabater, alcalde de Castelló; Josep Gibert, Antoni Planas i Vicenç Mingall, veïns i propietaris de Castelló i també terratinents de Sant Joan, i a Ramon Oliva, Francesc Vidal i Cabañas, Florenci Nouvilas i Francesc d'Asís Hugas, propietaris de Sant Joan Sescloses, i a Martí Ferrer, parcer de Sant Joan.

i després de fer-ne l'avaluació, una Junta Pericial local ho comprovava i confeccionava el corresponent padró de contribució territorial. Per tant, aquest era un procés indispensable per fixar i recaptar posteriorment la contribució. Per la formació de la Junta pericial, l'Ajuntament de Vilanova havia obviat la participació del seus agregats. Les gestions que van iniciar l'alcalde i els regidors de Pedret i Marzà amb el Consell Provincial van donar fruit i van aconseguir que cadascun dels nuclis agregats fos representat en la Junta Pericial⁽¹⁰⁾ i, per tant, que es perités equitativament tot el terme jurisdiccional del districte.

D'altra banda, els veïns de Sant Joan Sescloses tampoc els semblava massa bé la unió amb Vilanova de la Muga. Els interessos dels principals propietaris⁽¹¹⁾ del terme, la major part originaris de Castelló d'Empúries, va provocar que el 1867 sol·licitessin al governador civil de Girona la segregació⁽¹²⁾ de Vilanova de la Muga i l'agregació amb Castelló d'Empúries. A la carta que van adreçar a la Diputació Provincial exposaven, entre altres coses, que ambdues parròquies estaven unides des del segle XVI,⁽¹³⁾ i l'administració dels serveis religiosos i sacramentals es duïen a terme a la basílica de Santa Maria de Castelló d'Empúries. Així mateix, Sant Joan comptava amb onze masos. La major part dels propietaris i administradors d'aquestes explotacions vivien a Castelló. Per tant, la relació amb aquest últim municipi era evident. La distància i les comunicacions feien que els productes del camp es distribuïssin i consumissin abans a Castelló, on hi havia el mercat i d'on s'aprofitaven els serveis sanitaris i educatius. L'alcalde, Ramon Contreras, assegurava: "que la posició topogràfica

10. AMP. Fons municipal de Vilanova de la Muga. Actes del Ple municipal (1850-1890). Van repartir tot el districte i, amb la finalitat de fer-ho equitativament, van designar vuit pèrits: dos de Sant Joan, dos del Puig, de la Garriga i de Vallgornera, dos de Pedret i Marzà, i dos de Vilanova de la Muga.
11. El veïns de Sant Joan signants del document van ser: Josep Granés, Pau Bordas, Antoni Vilanova, Martí Arlà, Ramon Oliva, Pere Gusó, Felip Jutglar, Martí Jutglar, Josep M. Pastell, Juliana Dalmau i Narcís Garrigolas. Els propietaris eren: Florenci Nouviles Mallol, Joaquim Vergoños, Francesc de Asis Hugas, Joan Fina (apoderat de Felip Mornau), Bru Neira de Gorgot, Maurici d'Albert i Pere Vidal. Els terratinents de Sant Joan Sescloses eren: Salvador Negre, Narcís Garrigoles, Fortunat Budó, Josep Comas, Narcís Colomeda, Josep Negre, Manel Colomer, Joan Casadevall, Joan Trulls, Esteve Bataller, Francesc Trainer, Ferriol Joan, Narcís Prats, Francesc Camps, Pere Batlle Oriol, Miquel Renart, Pere Ayats, Bartomeu Gifreu, Julià Cot, Domènec Reitg, Joan Suñer i Palau, Josep Casadevall, Isidre Fuster, Miquel Sala, Anna Salamó, Vicenç Mingall, Miquel Gibert, Antoni de Pagès i Miquel Duran.
12. AHG. Fons Diputació provincial de Girona. Delimitació termes municipals 1868 —Reforma de la llei sobre organització i atribucions dels ajuntaments de 21 d'octubre de 1866. Gazeta de Madrid núm. 295 (Art. 73)— Exp. Divisió municipal de la província. Partido de Figueras 1867. *Expedientes de reclamaciones por agregaciones i segregaciones de pueblos con arreglo a la Real orden de 23 de octubre último*. Lligall 4.100.
13. Fins al segle XVI, la parròquia de Sant Joan fou independent. A partir de les prerrogatives sorgides del Concili de Trento (1545-1563) i després de la mort del rector de Sant Joan, el dia 11 de setembre de 1586, el bisbe de Girona, Jaume Casador, va fer unir la parròquia de Sant Joan Sescloses a la sagristia menor de l'església de Santa Maria de Castelló d'Empúries.

és favorable al canvi i que el lloc de Sant Joan Ses Closes té senyalat la riquesa imponible pel pagament de la contribució territorial a Castelló”. La pressió i els interessos de l'Ajuntament i dels hisendats castellanins va fer que la Diputació Provincial resolgués la qüestió a favor de l'agregació de Sant Joan amb el municipi de Castelló d'Empúries.

Aquell mateix any, 27 dels 34 veïns de Pedret i Marzà també sol·licitaren la segregació de Vilanova. La distància i el mal estat dels camins van ser factors determinants. Demanaren agregar-se amb el municipi de Vilajuïga, del qual hi distava un quart d'hora. Sembla que aquesta proposta tampoc es materialitzà mai.

D'aquesta manera doncs, la postura del Govern Provincial esdevingué clara en relació amb el suport que fins aleshores havia donat al municipi de Vilanova de la Muga.

L'AVANTPROJECTE SOBRE DISTRICTES MUNICIPALS (1867)

A partir de l'aprovació de la Reial Ordre de 1867, el govern de la província, format per la Diputació i el Consell Provincial, va intentar donar un tomb al mapa municipal de la província. Van elaborar un informe sobre les possibles divisions municipals i van presentar un avantprojecte amb la relació i creació de nous districtes municipals.⁽¹⁴⁾

L'Estat intentà aplicar aquesta nova legislació amb uns objectius molt precisos: ampliar geogràficament els districtes municipals, aglutinar el major nombre possible d'entitats de població i així, centralitzar serveis, reduir les despeses i controlar detalladament els pressupostos, la recaptació i en general tota la comptabilitat municipal.

14. AHG. Fons Diputació provincial de Girona, Divisió municipal. 1868, caps 1.116. En el document que s'elaborà i a l'apartat dels districtes del partit judicial de Figueres hi apareixen només 24 districtes municipals: Cadaqués, Castelló d'Empúries, Crespià, Darnius, Espolla, Figueres, Garrigàs, Garriguella, la Jonquera, Lladó, Llançà, Llers, Maçanet de Cabrenys, Navata, Palau-saverdera, Peralada, el Port de la Selva, Riumors, Roses, Sant Miquel de Colera, Sant Llorenç de la Muga, Sant Pere Pescador, Vilajuïga i Vilabertran. Per tant, els nuclis petits i mitjans van desaparèixer per ser annexionats a altres. No obstant això, en aquella època els límits geogràfics del partit judicial de Figueres no coincidien amb els de l'actual comarca de l'Alt Empordà. La demarcació judicial només tenia 61 pobles i la comarca actual té 68 municipis. La regularització no es va fer fins l'1 de gener del 1990, aleshores el partit judicial de Figueres es va ajustar exactament al territori de la comarca, i es varen introduir l'Escala, l'Armentera, Viladamat, Ventalló, Sant Mori, Vilaür, Saus i Bàscara que pertanyien a la jurisdicció judicial de Girona i, en canvi, Crespià, que havia format part del partit judicial de Figueres, va passar a la comarca del Pla de l'Estany.

En aquest avantprojecte, Vilanova deixava de ser un municipi independent per a formar part d'un macrodistricte encapçalat per Castelló d'Empúries. D'altra banda, el terme de Peralada també aglutinaria un gran nombre de veïnats i nuclis de població.

Avantprojecte⁽¹⁵⁾ elaborat pel Consell i la Diputació Provincial de Girona l'any 1868.					
Districtes municipals de Castelló d'Empúries i Peralada					
Núm. de veïns del districte	Districte municipal	Núm. de veïns dels pobles agregats	Pobles agregats a cada districte		
879	Castelló d'Empúries	729	Castelló d'Empúries		
		2	Camprodon		
		1	Torre de Ribas		
		2	Santa Llúcia		
		3	Panarella		
		2	Els Cortals		
		87	Vilanova de la Muga		
		35	Marzà		
		11	Sant Joan Sescloses		
		7	Pedret		
		646	Peralada	400	Peralada
				–	Sant Sebastià
				6	Les Olives
				3	Els Masos
1	Casa Cardona				
1	Casa Torrent				
2	Puig Barutell				
5	Vallgornera				
4	La Garriga				
222	Cabanes				
2	Les Costes				

15. AHG. Fons Diputació Provincial de Girona. Divisió municipal. 1868. *Butlletí Oficial de la Província*. Núm. 146. 7/12/1867, caps 1.116. *Estado de los distritos que en concepto de este gobierno de provincia deben declararse subsistentes en virtud de la reduccion del Ayuntamiento dispuesta por Real Orden de 23 de octubre de 1867.*

Segons l'avantprojecte, els alcaldes tenien un mes per fer les peticions i reclamacions en relació amb les reformes proposades. Per elaborar-lo es va tenir en compte el número de veïns, la situació topogràfica i l'estat dels seus pressupostos. El projecte definitiu s'havia de resoldre a partir de les reclamacions i peticions. L'Ajuntament de Vilanova es mostrà contrari al projecte, i l'alcalde, el tinent d'alcalde, tres regidors, el síndic de la Junta Municipal d'Associats i quaranta-set veïns més signaren la seva preferència a unir-se abans amb Peralada que amb Castelló.

Arran de l'esclat de la Revolució liberal de setembre de 1868, coneguda com *La Gloriosa*, totes les perspectives quedaren frustrades. Es destronà la reina Isabel II i un any després s'aprovà una nova Constitució, a partir de la qual Espanya es convertiria en una monarquia constitucional democràtica. Amb la nova constitució s'aprovà una nova llei municipal (1870) en la qual, per primera vegada, apareix clarament el concepte municipi i es comptabilitza la població en habitants i no en veïns. Novament i per canvis polítics, aquesta normativa va ser derogada ràpidament.

La monarquia no va acabar de funcionar, esclatà una Tercera Guerra Carlina i finalment es proclamà la Primera República Espanyola (1873-1874). Tot i que durà ben poc temps. La divisió entre els republicans i l'acció revolucionària dels sectors radicals del federalisme va provocar el fracàs del model d'estat republicà. Després de tants fracassos, només quedà l'alternativa de restaurar els Borbons. El desembre de 1874, un cop d'estat va facilitar la vinguda d'Alfons XII, fill d'Isabel II, per a ser coronat rei d'Espanya.

LES DARRERES ALTERACIONS TERRITORIALS: PEDRET I MARZÀ I VILANOVA DE LA MUGA

Tant l'últim terç del segle XIX com el primer del segle XX, la legislació en matèria d'administracions locals es mantingué sense massa incidències.

No obstant això, la proclamació de la II República (1931) i l'entrada en vigor d'una nova regulació sobre municipis va propiciar que el govern català decretés⁽¹⁶⁾ la segregació de Pedret i Marzà del municipi de Vilanova de la Muga. Un dels requisits bàsics per materialitzar la segregació era el suport dels

16. *Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya*. Núm. 111. 26 d'octubre de 1933. *Decret de segregació de l'entitat local menor de Pedret i Marçà del terme de Vilanova de la Muga*. D'acord amb la llei de 16 de juny (art. 2 i 3) el conseller de Governació quedà autoritzat a resoldre determinats tipus de segregacions de termes municipals.

electors. Per a governar el nou districte, hagueren de designar provisionalment una comissió de veïns, que va ser presidida per Francesc Ripoll Ribas, i pels veïns de Marzà, Joaquim Ripoll Solana i Fidel Turbau Rovira, com a vocals.

A la sessió del ple municipal del 13 de novembre de 1933⁽¹⁷⁾ Pedret i Marzà es constitueix com a nou municipi i Francesc Ripoll es converteix en el primer alcalde. A partir d'aleshores, l'edifici de can Tallarana va ser designat com a seu de l'Ajuntament i es va nomenar un secretari. Prèviament a tot aquest procés, representants de Vilanova de la Muga i de Pedret i Marzà van signar una acta d'afitament per tal de delimitar i fixar la línia divisòria entre ambdós termes.

Per obtenir la plena independència com a municipi, intentaren crear un jutjat municipal que s'assolí el gener de 1935. Malgrat tot, el nou municipi, que comptava amb poc més de 200 habitants, tenia un pressupost municipal

Quadre comparatiu de les entitats de població que formaven part del districte de Vilanova de la Muga. 1888, 1940		
Municipi	Entitats de població	Població
1888 ⁽¹⁸⁾ Vilanova de la Muga	La Garriga	24
	El Puig Barutell	21
	Sant Joan Sescloses	63
	Vallgornera	26
	Vilanova de la Muga	410
	Marzà	197
	Mas Bordas de la Serra	6
	Pedret	47
	La Serra	7
1940 Vilanova de la Muga	La Garriga	16
	El Puig Barutell	58
	Sant Joan Sescloses	77
	Vallgornera	30
	Vilanova de la Muga	360

17. Arxiu Comarcal de l'Alt Empordà (ACAE). Fons 34. Pedret i Marzà. 01. Llibre d'actes de Pedret i Marzà 1933-1936.

18. *Nomenclàtor de España en 1 de enero de 1888*. Madrid 1893.

Quadre evolutiu de la població en nombre d'habitants				
	Vilanova de la Muga	Pedret i Marzà	Peralada	Castelló d'Empúries
1920	806		1.394	2.506
1930	767		1.261	2.432
1940	541	168	1.150	2.119
1950	495	169	1.243	2.056
1960	525	155	1.099	2.009
1970	367	145	1.001	2.110
1973	349	144	970	2.218

Font: AMCE. *Censos de la población, de la vivienda y de los edificios en España. Provincia de Gerona*. Fascicle núm. 17, Madrid, 1970.

tan minso que no els permetia sostenir un metge, i l'hagueren de compartir amb el municipi veí de Garriguella.

Vilanova de la Muga, d'altra banda, continuà com a municipi independent fins l'any 1974. Durant la dictadura franquista es va aprovar el *Reglamento de Población y demarcación territorial* (1952), aquesta eina va ser pensada per revisar el mapa municipal de l'Estat i suprimir els municipis més petits, especialment els que comptaven amb un pressupost inferior a 100.000 pessetes.

Així doncs, el 1973 i d'acord amb aquest reglament, el Consell de Ministres va acordar la incorporació de Vilanova de la Muga al municipi de Peralada. El 8 de març d'aquell any, el ple municipal de Vilanova de la Muga, encapçalat per l'alcalde Josep Abella, va sol·licitar l'agregació⁽¹⁹⁾ amb Peralada. L'oposició de cinc veïns de Vilanova no va representar cap impediment perquè el projecte iniciés el seu curs. El baix índex de població i la manca de recursos econòmics van ser els principals motius que van justificar la intervenció. D'altra banda, els veïns de Sant Joan Sescloses s'oposaren aferrissadament a l'agregació, i ho van argumentar amb els mateixos postulats que havien utilitzat l'any 1867: les relacions parroquials, els vincles comercials i industrials i el pes del sector agrícola, ja que la major part dels pagesos de Sant Joan eren socis de la Cooperativa agrícola de Castelló d'Empúries. Entre els signants del document hi havia l'advocat i hisendat castellaní Pelai Negre Pastell. No obstant això, la

19. AMP. Terme municipal. 01.01. 1942-1979. Expedient de sol·licitud d'incorporació voluntària del municipi de Vilanova de la Muga a Peralada, 1973.

incorporació definitiva de Vilanova de la Muga i Sant Joan Sescloses a Peralada es produí el 31 de desembre de 1974.

Quatre anys més tard, el novembre de 1978, més de dos-cents veïns de Vilanova de la Muga, iniciaren el procés per sol·licitar la segregació. Les eleccions municipals democràtiques de l'abril de 1979 van donar noves esperances als vilanovins. No obstant això, i arran de la intervenció del Departament de Governació de la Generalitat de Catalunya, a petició de l'Ajuntament de Peralada, les perspectives de segregació quedaren totalment truncades.

Actualment, Vilanova de la Muga, Sant Joan Sescloses, l'Estanyol, la Garriga, Montmajor, el Puig Barutell i Vallgornera formen part del municipi de Peralada; Pedret i Marzà es manté com a municipi independent i les Costes està agregat a Mollet de Peralada.